

CENTER FOR FINANCIAL-ECONOMIC RESEARCH
 ЦЕНТР ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

CERTIFICATE OF PARTICIPATION
СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

підтверджує, що

Прилуцький Анатолій Михайлович

взяв участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції

«Економіка, фінанси, облік і право:
 аналіз тенденцій та перспектив розвитку»

з науковою доповіддю «Система ризиків у споживчому кредитуванні»

International scientific-practical conference

«Economics, finance, accounting and law:
 analysis of trends and development prospects»

Директор Центру фінансово-економічних
 наукових досліджень

Щербак В. Д.

7 грудня 2020 р.
 December 7, 2020

м. Полтава, Україна
 Poltava, Ukraine

**ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**PROGRAM OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ОБЛІК І ПРАВО:
АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ**

**ECONOMICS, FINANCE, ACCOUNTING AND LAW:
ANALYSIS OF TRENDS AND DEVELOPMENT
PROSPECTS**

**7 грудня 2020 р.
December 7, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

РОЗКЛАД РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ
7 грудня 2020 рік

Україна, 36003, м. Полтава, вул. Європейська 60-А, 5 поверх, Конференц-зал

09.00 – 09.30	Реєстрація учасників міжнародної науково-практичної конференції
09.30 – 10.00	Відкриття та пленарне засідання
10.00 – 13.00	Секційні засідання
13.00 – 14.00	Перерва на обід
14.00 – 17.00	Продовження роботи секційних засідань
17.00 – 17.30	Пленарне засідання, закриття конференції

РЕГЛАМЕНТ

Доповідь на секційному засіданні – 4 хвилин.
Для запитань – до 3 хвилин.

СЕКЦІЯ 10
SECTION 10

ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА
TOURISM AND HOTEL-RESTAURANT BUSINESS

Прилуцький А. М. к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ЗЕД, ГРС та туризму
ОСОБЛИВОСТІ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ЯК ПЕРСПЕКТИВНОЇ СФЕРИ ІНДУСТРІЇ ВІДПОЧИНКУ

Грищенко І. М. к.т.н., професор кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу, Київський національний університет культури і мистецтв,
Суханова О. О. магістрант спеціальності «Готельно-ресторанна справа», Київський університет культури
ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ ПОТЕНЦІЙНИХ ВІДВІДУВАЧІВ ГОТЕЛЮ

СЕКЦІЯ 11
SECTION 11

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ
ACCOUNTING, ANALYSIS, AND AUDIT

Мірошник О. Ю. к. е. н., доцент, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна,
Кравченко Б. О. бакалавр Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

СЕКЦІЯ 12
SECTION 12

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ
FINANCE, BANKING, INSURANCE

Даценко К. В. студент, Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Волкова Н. І. к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Донецький національний університет імені Василя Стуса
ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ВАЛЮТНИЙ КУРС

Куликовская М. И. студентка 3 курсу факультета економіки и финансов, спеціальність «Фінанси и кредит», Полесский государственный университет,
Чернорук С. В. старший преподаватель кафедри фінансового менеджмента, Полесский государственный университет
ФИНАНСЫ ОРГАНИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА (КСУП «ЕДКИ-АГРО»)

Прилуцький А. М. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет
СИСТЕМА РИЗИКІВ У СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ

Рекун І. І. д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів та економічної безпеки, Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна,
Сафонов К. О. здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи ФК1921, Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна
УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

Tiahonova M. P. student of the Faculty of Finance and Economics Dnipro university of technology
MODERN FINTECH INNOVATIONS IN FINANCING SMALL AND MEDIUM BUSINESS

Прилуцький А.М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Вінницький національний аграрний університет

ДОПОВІДЬ

СИСТЕМА РИЗИКІВ У СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ

Об'єктом управління ризиками є комплекс ризиків, що виникають у процесі споживчого кредитування. У вузькому розуміння об'єктом є мінімізація збитків банку, а об'єктом – управління ризиками при споживчому кредитуванні – прогнозування збитків. Суб'єкт і об'єкт системи взаємодіють між собою в процесі управління ризиками. Цей процес є безперервним та складається з етапів, які по черзі змінюють один одного: ідентифікація; оцінка; регулювання; моніторинг; контроль.

Система управління ризиками споживчого кредитування включає систему управління кредитним і операційним ризиками та являє собою частину системи управління ризиками банку. Необхідність розгляду управління кредитним і операційними ризиком у системі пояснюється причинно-наслідковим зв'язком між ними – залежністю рівня кредитного ризику від операційного (іншими словами, кумулятивного негативного ефекту), а отже, великою ймовірністю невиконання позичальником своїх зобов'язань і погіршення якості кредитного портфеля. Це може бути обумовлено низкою причин: неправильною побудовою процесу кредитування; некоректною оцінкою кредитоспроможності позичальника; навмисним завищенням кредитного рейтингу позичальника (шахрайські дії); неправильним введенням даних кредитного договору до автоматизованої системи банку; недостатнім контролем (або його відсутністю) за встановленими лімітами; відсутністю моніторингу виконання позичальником своїх зобов'язань тощо.

Як зазначалося вище, на відміну від операційного, кредитний ризик вимагає його розгляду як на рівні окремої кредитної операції, так і на рівні всього кредитного портфеля. Прояв кредитного ризику на двох рівнях обумовлений тим, що індивідуальний кредитний ризик залежить від розміру кредиту та ймовірності настання збитків, а портфельний кредитний ризик залежить, крім величини кредиту та ймовірності настання ризикової ситуації за окремим кредитом, ще й від залежності між рівнем ризику кредитів, що входять до його складу.

Операційний ризик також має свої особливості:

- операційний ризик є внутрішнім, що ускладнює можливість створення універсального переліку причин виникнення ризику, методів управління ним для конкретних ситуацій та ускладнює збір статистичної вибірки через малу частоту прояву значної частини видів операційного ризику;
- прямо або опосередковано викликає несподівані ринкові, кредитні та операційні втрати [3];
- операційний ризик, на відміну від кредитного, не залежить від таких же факторів на ринку, а утворюється усередині банку;
- для банку існує найбільша ймовірність отримати незначні збитки при реалізації операційного ризику, але з незначною ймовірністю – отримати й значні збитки;
- сценарій уникнення операційного ризику є неприйнятним; натомість необхідна його мінімізація;
- відносно операційного ризику традиційне розуміння співвідношення «ризик-дохідність» (зі збільшенням ризику дохідність збільшується) є оберненим, адже в ході реалізації цього ризику банк може отримувати лише збитки.

Ідентифікація ризиків, що виникають у процесі споживчого кредитування, полягає у виявленні та описі елементів ризику та форм їх прояву, виявленні факторів, що впливають на ризик, визначенні специфіки ризику, в

прогнозуванні особливостей його реалізації, зміні ризику в часі, ступеня взаємозв'язку з іншими ризиками [2]. Іншими словами, метою цього етапу є виявлення причин, що обумовлюють реалізацію ризику.

Причинами реалізації кредитного ризику на рівні окремої позики є можливість невиконання позичальником своїх зобов'язань перед банком. Портфельний (сукупний) кредитний ризик виражається не в можливому невиконанні позичальником своїх зобов'язань, а в результаті їх невиконання. Тому реалізація сукупного кредитного ризику знаходить свій прояв у погіршенні якості кредитного портфеля.

Ідентифіковані операційні ризики необхідно вносити до відповідного Реєстру – внутрішньобанківського переліку видів операційних ризиків, властивих процесам конкретного банку. Завдяки вивченню службовцями банку Реєстру операційного ризику, вони мають можливість виявити та зареєструвати ризикову подію. Ідентифікація операційного ризику може здійснюватися за допомогою опитувальних методів (анкетування, інтерв'ю, аналіз факторів небезпеки), методів сценарного аналізу (сценарний аналіз, аналіз причинно-наслідкових зв'язків), функціонального аналізу (дослідження небезпеки і працездатності, аналіз видів наслідків і відмов) та інших (мозговий штурм, метод Делфі) [4]. Для вироблення рішень щодо вибору коректного методу управління ризиком в окремій ситуації недостатньо виявити причини та можливі особливості реалізації ризику, необхідна ще й кількісна оцінка ризику [4], під якою розуміють вимірювання його рівня, результатом чого стає характеристика масштабів впливу та ймовірності настання ризику. В основі такої оцінки лежить пошук залежності між розміром можливих втрат та ймовірністю їх настання окремо за кредитом, портфелем кредитів та в процесі операційної діяльності. Метою оцінки ризику є визначення його рівня, прийняттого для банку. Важливим завданням у процесі оцінки ризику також є порівняння його значення з допустимим рівнем. Оцінка ступеня ризику проводиться за допомогою двох основних методів: якісного та кількісного.

Список використаної літератури

1. Бондар О.П. Банківське споживче кредитування населення. *Науковий вісник: Фінанси банки, інвестиції*. 2009. №4, С. 68-83.
2. Банківський менеджмент. За ред. О.А. Кириченка. К: Знання, 2005. 831-с.
3. Руда О.Л. Конкурентоспроможність банків на ринку надання банківських послуг. *Економіка та держава*. 2018, № 4. С. 58 – 61.
4. Шульга Н. Вектори розвитку кредитного ризик-менеджменту банку. *Вісник Київського національного торговельно- економічного університету*. 2015, №1. С. 88-103.